„ЗАСТАВА“ излази редовно
средом петком и недељом на целом табаку
а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 153. У Новом Саду у недељу 5. (17.) октобра 1886. ГОДИНА XXI.

ПОШТОВАНИМ ЧИТАОЦИМА „ЗАСТАВЕ.“

Полазећи у Будапешту на суд, опраштам се с вами. Ако тако испадне, да се одонуд за дуже време не вратим, одговорно уређивање „Заставе“ прећиће у руке Лазе Нанчића. Ја сам уверен, да ће „Застава“ и на даље одговарати својој дужности, јер је за све постарано, а надам се, да ће пријатељи и претплатници „Заставини“ остати јој и на даље оно, што су јој били до сад. До сретног виђења.

У Новом Саду 30. септ. 1886.

Јаша Томић
уредник „Заставе“ *)

*) Са овом изјавом предао нам је Јаша Томић продужење својих чланака: „Политичко Вјерују,“ те ће ти чланци моћи до краја излазити. Пр. Ур.)

ШТОВАНЕМ ЧИТАОЦИМА „ЗАСТАВЕ.“

Примајући одговорно уредништво, држим, да није нужно, да се нарочито нагласи, како „Застава“ од свог досадањег правца ни у ком погледу одступити неће. „Застава“ остаје, која је и била

У Новом Саду 4. октобра 1886.

Лаза Нанчић.

ПРЕЛОМ У БУГАРСКОЈ.

Избори за велику бугарску скупштину довршени су. Кад би се само цифре узеле у обзир, онда свако мора признати, да је данашња влада одржала сјајну победу. Јер су само 50 опозиционара изабрани и само се на некаквих двадесет места пису бирачи једнодушно хтели у избор упуштати, дочим влада има преко 400 својих посланика.

Те „лепе цифре“ могле би преварити сваког, само нас угарске држављане не, јер ми врло добро знамо, шта то значи — владина победа. Ми знамо, да при изборима може влада добити већину, макар што је огромна већина народа против ње. Ми знамо, како државни крманоши умеју себи да истепу већину, па нам за то и не импонују бројеви, већ испитујемо, како и којим се начином дошло до тих „величанствених“ бројева, испитујемо, да ли су то фактички бројеви, или су само — ништице, којима до душе свету могу замазати очи, али које у истини не вреде ништа.

И заиста, кад узмемо досадање прилике и догађаје у Бугарској у обзир и кад проучимо тамошње стање, онда морамо доћи до убеђења, да су Стамбулови, Радодославови и други бугарски државници превазишли — Тису.

Но било како му драго, факт је то, да је данашња бугарска влада упркос Русији спровела изборе за велику скупштину и да је огромна већина „изабраних“ посланика уз њу. Међу тим Русија је не само одмах после расписа избора изјавила, да ће будући избори незаконити бити, па ма како испали, него је то исто учинила и после свршеног чина, после свршених избора. Не узимајући у обзир насиља, што их је данашња бугарска влада при изборима чинила и не обзирући се на то, што је силан народ протестовао против избора и што се свугде на биралиштима догађали изгреди, данашња бугарска влада морала би доћи у судар са Русијом већ по томе, што је у опште предузела изборе, па ма ти избори најмирније текли и ма да су на најљуднији начин извршени били.

Питање је сад: хоће ли Русија устукнути, па да данашња бугарска влада победи и у земљу доведе једном већ протераног кнеза Батенберга, или ће Русија хтети и моћи своје противнике сатрти и на Балкану очувати словенске интересе?

Питање би се ово брзо решило, кад не би ту помешане биле против-словенске сплетке оних државника, који ти се, као што француска изрека вели, у очи слатко смеју и ласкају ти, а одостраг ти штрањгу плету, да би те на други свет послали. Бугарима се већ тако слатко у очи смеју и ласкају им, али Русија не сме да напусти млађу браћу своју. Све да су и заблудили, Бугаре не сме оставити моћна словенска држава Русија, најмање онда, кад тој заблуди није крив бугарски народ у својој огромној већини, већ мала мањина његових заблуделих синова. По еванђељу отац је свечано дочекао свога блудног сина, кад се дома вратио и кад се поправио, а камо ли не би Русија сву своју моралну и физичку снагу уложила, да бугарски народ спасе од пропасти, у коју хоће да га сурвају његови заслепљени синови.

У осталом, нити Русија може више натраг, нити пак данашња бугарска влада и за то је баш и дошло сада до прелома у Бугарској. Данашња бугарска влада рачунала је и рачуна још на туђинску помоћ, а Русија је једино рачунала на бугарски народ. Но сад се показује, да бугарски народ сам својом снагом није кадар, да се отресе туђинских сплетака и данашње своје издајничке владе, као што није кадар био ни да се сам својом снагом испод турског ига ослободи. Морала је Русија доћи, да би Бугарска добила свог Батенберга. Но Русија, кад је могла то учинити, да Батенберг дође у Бугарску, моћиће и то учинити, да Батенберг више никад ни не види Бугарску, па ма како то желели и на том радили данашњи бугарски власници.

Ствар је дакле дошла до прелома. Или — или. Остану ли данашњи бугарски власници и на даље глуви према руској речи, онда више неће бити почаствовани нотама руског конзула и ђенерала Каулбарса, већ ће имати говора са — козацима.

А испред тог говора растопиће се они, као што се сапунски мехурови топе у ваздуху.

ТОМИЋЕВА ПАРНИЦА.

Будимпешта 3 октобра.

Треба да допуним извештај о Томићевој парници, те истакнем најглавније моменте. Дворана беше пуна, нарочито је било Срба и Хрвата, а било је доста и Мађара. Овдашњи листови врло су „уздржљиви,“ само поједини веле укратко, да се Томић бранио „јогунасто“ и „изазивајући.“ Они дабогме донесоше опширан говор државног тужиоца, који је трајао једва пола сата, а Томићев говор, који је трајао преко сата, додирују тек овлаш. Но главно је то, што најглавнији будапештански листови не праве никакве примедбе. Тако ни један лист није ни у два реда донео Томићеву завршну реч, коју би требали Мађари врло добро да запамте.

Парница је текла веома живо. Управо живо, то је мало казано. Државни тужилац је таком жестином и таким речима нападао Томића, како то иначе није обичај А Томић није ни мало остајао дужан. Председник је био у томе праведан, он је пустио слободу говора

Једном је само председник суда прекинуо Томића и то на почетку, кад оно Томић рече: „Да код нас ђак четвртог основног разреда преведе реч „израбити,“ као што је судски преводилац превео, он би од учитеља био кажњен.“ Томић је напунио свој сто речницима али се г. Соколовић, који је био тумач, не маши речника. Он је признао да реч израбити значи само у оштријем преводу „попљачкати.“ Ту је тај господин јако насео, јер Томић одмах замоли, нека се констатира, да је г. Соколовић сам признао, да се служио при преводу оштријим изразима. И још једном, онда, кад је Томић у својој главној обрани навео, да Хрватској не може више да буде ни бан Хрват, него Мађар, помаче се председник, но одустаде од опомене, јер је говорник почео већ да говори о хрватском архиву.

При самом почетку расправе, чим је председник суда извлачио имена поротника, видело се, да ће расправа бити жестока. Државни тужилац је већ код првог имена рекао: „ја тог поротника не примам.“ Извукло се име другог поротника и ту рече Томић: „не примам га.“ Кад је Томић рекао код кога: „примам га,“ онда је обично г. државни тужилац говорио „не примам га,“ а кад је неког примио државни тужилац, онда је рекао Томић, да га не прима. Прочитана су била имена 8—9 поротника и сви су били одбијени. У публици наста већ нека веселост. Тек доцније, кад и државни тужилац и Томић избацише сваки по једно десетак поротника, (сваки има права да избаци највише 12) почеше да примају. Томић је избацио н. пр. др. Херцла Исидора, др. Брахфелда, др. Брауна Јакоба, Брауна Игнаца Рајх Морица и т. д. а г. државни тужилац, Милашина, Дабрбека, Пицека, Беранека и друге.

Државни тужилац је говорио о историји Угарске, говорио о томе, како има Срба и Хрвата, који хоће овде да оснују велику словенску државу, говорио о 1848 години, о тадањој револуцији, о покољу и пружаше прстом на оптуженика велећи: „И овај је господо такав.“ Кад је дражавни тужилац говорио о 1848. год. Томић се иронично смешио. „Не смејте се г. оптужениче, довикну му тужилац, него плачите, тај покољ је био жалостан, а не смешан, тада је текла крв...“ Говорио је, како су људи као Томић несретни по земљу, како их треба казнити.

Томић је одговарајући на овај део говора, одговарао веома узбуђено. „Жалосна је, рече, била 1848. година, али је смешно, што државни тужилац хоће овде у судници да довуче крв из те године, државни тужилац говори о оснивању словенске државе у Угарској, а о том нема у оптуженом чланку ни помена. Ја би могао о државном тужиоцу да кажем: он буни и дражи поротнике против мене, ал ја му то поклањам. Ја га позивам, да докаже, што је рекао, а ако не може, пресудите ви г. поротници какав је то поступак и жигошите га. Да сам старији, г. тужилац би зацело пружио прстом на мене и рекао: „Господо поротници, и овај се борио против вас 1848. године. Та какав је г. државни тужилац, ја се чудим, што вам казао није, да сам убио човека, а могао је лепо казати, јер се он не труди да докаже. У свом дугом говору почињао је Томић сваку ствар са овим речима: Г. државни тужилац је говорио о револуцији и о оснивању словенске државе, ал је заборавио да говори н. пр. о закону, заборавио је

ЛИСТАК.

У ШВАЈЦАРСКУ!

Путописне црте.

I.

Је л' те, како је мило априлско сунце, кад разбије тмуре облачине, те нам укаже своје лепо лице? Ала је леп пролетњи дан после дугих и предугих априлских киша!

Па такав један дан имађасмо ми у Минхену — августа месеца. Од како сам у Минхену не запамтих лепа дана до тога. Пролеће проведосмо у вечитој киши а ево и лето нам је претило да неће ударати другим путем. С почетка се љутих, прасках, — кашње се умирих, навикох. А и шта знађах чинити? Добар лек беше то за нервозне.

Баш и недеља паде некако у тај дан. Вас Минхен оживе. Улице много пуније но иначе у свечан дан. Свет се све одваја у гомилице, сви су весела израза, а читаш им са лица и покрета, да се баве стварањем плана за по подне. Варошки „келери“ (подруми) ће се мало испразнити, околни ће се напунити. Пивари неће ништа штетовати. Материја ће се, — ускос природним законима, — и ако једнаком мером, ал ипак — губити. На потрошарину пива време никако не утиче. Не да се ту ставити пропорција што више воде — мање пива или обратно. Минхенац има своје „облигатно“, а то он не пропушта а падала киша а падале сунчане зраке. Једини је изнимак — смрт владарева. С тога као да минхенски пивари и нису задовољни са само — два владара.

Лепи дан ме измами раније из собе. Прошетах енглеским парком, прођох се по аркадама па пођох на ручак. За нашим столом не беше још никога. Посадих се. Кроз отворен прозор поткрадаше се мирис цвећа из ботаничке баште а из даљине се чуо цврчут тица.

Нисам ни чорбе посркао а ето ти мога друга.

„Диван дан!“ кликну.

„Красан, бога ми, изненади ме Минхен.“

„Па тек да ти покаже е је лето, да видиш каквим се данцима остали свет радује. Но данас би се ваљало винути куд изван вароши, грабимо прилике. Редак је то дан, бог зна да ли ће нас се још који пут сетити овог лета.“

„И сам баш премишљам о том. Штета би било пропустити 'ваки дан.“

Ручасмо на двоје на троје.

Одосмо кући и загледасмо у књигу „Ausflüge von München.“

„Хајдмо на Штајрибершко језеро.“

„Данас! Та сав ће Минхен тамо поврвети. Нећеш се моћи ни окренути. Па штагар ће тек бити странаца, да виде место где се краљ Лудвик удавио!“

Напоменусмо још неколико места ал' се не могосмо погодити.

„Знаш шта? Хајд'мо на жељезничку станицу. Сместићемо се у први воз што се кренуо буде, па куд нас одвезе, — кад не можемо да се сложимо“.

Не би поговора. Пребацимо огртаче преко рамена и крену смо се.

Кад стигосмо на станицу и баш кад хтедох упитати кад полази први воз и камо, да би могли карте извадити — упадне ми у очи на табли, где су забележене цене путева:

Zürich tour retour 18 Mark 50 Pf.

И пола озбиљно и пола у шали кликнем: „Хајд'мо у Швајцарску! Хајдмо у Цирих!“

Друг ме погледа погледом, кога не могох на мах разумети. Ал у толико јасније беше његово дело. Он приђе мраморној плочи где се карте деле и повика: „Zürich, tour retuor, III Platz.

Са свим механички учиних то исто.

Карте нам беху у рукама. На њима беше написано: München, Lindau, Romanshorn, Zürich. Дигосмо очију с карата и погледасмо се зачуђено, као да и сами не знамо шта се то с нами збива.

Друг ми се први освести из те забуне: „А што не баш и у Швајцарску? Ако је сад не видимо, бог зна да л' ће мо је кад у животу.“

Дакле: У Швајцарску!

Јест, ал' ми не знађасмо још ни кад ћемо се кренути на пут. Брзо потекосмо листу где беше назначено кад се крећу возови и камо.

У Цирих тек у осам часова, а сад нема још ни три!

„Ej, тужан, шта ћемо сад! Та ко ће то још издржати!

Једва се досетисмо. У Графрат се креће воз у три часа. Одвешћемо се донде, разгледаћемо околину, прошетаћемо се и ту ћемо дочекати вечерњи воз за Цирих.

Тако и урадисмо.

После четир часа стигосмо у Графрат. Сав свет, чим искочи из жељезнице пође на лево у луг. Пођосмо и ми за њима. За нама пак иђаше један Шваба са хармоником и нуђаше нам се да свира.

„Да нам одсвира штогод?“ запитах друга.

„Не мој, што да хранимо Швабадију, но напослетку ако зна баш руску химну, можемо му дати који фениг .

И за служио је неколико фенига, — знао је руску химну.

„О, дивна химна“, говораше непрестано, мислећи, да смо Руси, не би-л измамио што маснијег бакшиша.

„Где год сам свирао ову химну, свуд се допала. О, ја се надам да ће се она за коју годину орити свуд по Немачкој“, — дода безазлено.

„Дај боже!“ примети мој друг смешећи се.

Пређосмо луг и стигосмо на Ампер-реку. Занимљива је ова речица са свог непрекидног кривудања. Ни метер ваљда не тече управо, ал тако је регулисана, и ако

да докаже, да није истина што у чланку пише и т. д. *)

После дугог Томићевог говора устаде државни тужилац да му одговара. Он најпре изјави, да му је позлило па ће бити кратак. И државни тужилац рече укратко: „Не вреди много одговарати на обрану Томићеву јер је та обрана никаква. Ја се на њу морам смејати. Или зар није смешно, кад оптуженик навађа као нешто страшно што им је именован патријар. Зар није свеједно а био патријар А или Б? Па је г. оптуженик чак против културе? Видите га криво му је што се уче у основним школама 4 језика; боји се дакле науке а ено на универзитетима се учи и више језика.

На ово је добио г. државни тужилац одговор, кога не спомињу ни једном речи и једне будапештанске новине. Томић је свом силом и врло згодно напао државног тужиоца. „Господо поротници“ рече, „казао сам већ да је несрећа по ову земљу што има људи, који мисле као г. државни тужилац. И он вам је најбоље доказао, да имам право ја. Чули сте га како говори о вековном историчном законском праву Срба. Говори без разумевања, без љубави. Вели све једно је а био патријар А или Б., овај ил онај. Па то је баш оно. Овде се мисли нами је све добро, па нам учине ма шта. То ће рећи истуку нас, а кад ми после вичемо онда нас затворе јер веле ето немирни су. — Господин тужилац је врло несретно сравњење учинио, позивајући се на универзитет кад је реч о школама. Зар је то све једно кад зрео човек учи четир језика, и кад мало дете од 8—9 година учи. Волео би звати јели ожењен г. државни тужилац, а да је ожењен па има малишу од 8—9 година и да га мора дати у школу где ће му његово дете учити 4 језика, ја сам уверен да би се г. тужилац пре иселио из земље, но што би допустио да детету киње ум. Ја ако узбудем имао дете, пре ћу се мучити сам с њим, ал га никад нећу дати у оне основне школе где мора у један мах учити 4 језика. Дете које незна ни матерњи језик а хоће да га уче другим трима језицима, то значи онога који још не уме ни да иде, учити јахању и игрању. Тај свој говор завршио је Томић овим речма: Г. државни тужилац вели, да не налази ништа у мојој одбрани и да му је смешна. Ја велим то исто о оптужби и говору г. државног тужиоца. И да се г. државни тужилац није сад на завршетку пријавио као болестан, ја би му још опширније доказао, какав је његов говор, овако ми не подноси савест да и даље нападам овде болесног човека. Иначе вас још једном молим г. поротници да ме судите без призрења, али по закону и савести.

Овдашње новине веле, да је Томић рекао о Герману између осталог ово: Господо то је човек о коме верује цео народ да он нема ни искре љубави ни према свом народу ни према својој — породици. Ја не знам да ли има Герман породице и дали осећа што према њој, али знам да је Томић рекао, да Герман не осећа ништа ни према народу ни према цркви. О породици Германовој није говорио.

Било је доста и шале. Кад је на Томићево захтевање прочитана белешка из „Заставе“ под насловом: „Први успех слоге између Срба и Хрвата“, било је у тој белешци, да се саставио у Осеку одбор од Срба и Хрвата, да је тај одбор приредио позоришну забаву, и тамо се вели, да су неке Српкиње лепо играле своје улоге. Г. државни тужилац вели: „Ја из те белешке дознајем, како су лепо играле српске глумице у Осеку, ал ми је чудно, зашто је г. оптуженик наваљивао, да нам се то чита“. Томић му је на то одговорио: Жао ми је, што г. државни тужилац из белешке у којој има и политичких ствари, није видио ништа друго, до ли само српске глумице. Но то је његова ствар. Сваком што друго запада у очи.

Томић је хтео да се стави поротницима питање: „Јели он писао оптужени допис?“. но то се није дозволило. Кад су се поротници вратили, одговорили су на питања ово: „Садржи ли оптужени допис у себи дражење против мађарске народности.?“ Једанајсторица одговорише са: да, један са: не. На питање јел Томић крив, одговорише сви са: да. Дакле и онај један поротник, који рече да нема казненог дела, био је за то, да се Томић осуди. Томић је видио у овом контрадикцију у самој ствари, и хтео је то да констатира. По §. 71. наредбе од 17. маја 1867. године суд је могао поротнички вердикт уништити и наредити нову расправу. Суд то није учинио и Томић узе да чита 71. §. Но председник рече, да то наведе онда, ако хоће да уложи ништавну жалбу. Томић рече, да је он само хтео да констатира ову неправилност, али да неће улагати никакву жалбу.

Тим буде предан Томић државном тужиоцу. Но државни тужилац није хтео Томића да затвори у обични затвор, а у државни затвор није га могао одмах послати, јер није пријављено и с тога дозволи Томићу да наступи затвор тек после 17 дана а то је 1. новембра по новом календару.*) Јемце и кауцију није тражио државни тужилац. Толико као допуна моме прошлом извештају. **М.**

* * *

Пресуда гласи: Томић Јаша проглашен је поротом као крив, по другој тачци 172. §. казн. зак. и осуђен је на **3 месеца државног затвора, 600 фор. глобе, на 105 фор. 60 нов. судских трошкова туз то да плати своје издржавање у затвору. Ако не плати глобу од 600 фор. мора за то одседити још 60 дана затвора а ако не плати судске трошкове, имају се исти путем егзекуције од њега утерати.**

*) Ово место је било у телеграму наведено, али не јасно, нисмо га могли прочитати, па смо га донели у две речи и неразумљиво. Пр. Уред.)

*) Ми смо у телеграму прочитали да Томић треба наступити казну после 8 дана, па смо тако погрешно и јавили.

је уз то још и врло уска, да може њоме лађица пловити. Лађица вози до Амер језера, ал у оном тренутку је не беше тамо и ми се кренусмо пешке. Ишли смо више од једног часа долинама и луговима до једног брежуљка, одакле се могла прегледати сва околина заједно са реком и језером. У даљини се плавили и белили баварски Алпи.

Врнемо се назад. Стигосмо до станице оне лађице, где искаписмо по чашу пива а написасмо и карте газдарицама, да нам се скоро не надају. Сад ћемо у село, варошицу Графрат, шта ли је, тамо ћемо и вечерати. Пређемо на десну страну. Целу страну беше обвио боровик. Кроз-а-њ пут зацело води у село. Ишли смо боровиком и ишли, бесмо већ дубоко залутали, ал заман напрезасмо очи, не би-л угледали кубе ил кровове. Већ се и сумрак почео хватати.

Бог зна камо нас је тај пут водио! Ваљда на ноћиште у шуму. Толико не хтедосмо ризиковати, та ми сутра у јутру морамо бити у Цириху, у слободној Швајцарској!

Опрезно се вратимо натраг. Мрак се још не беше са свим спустио и ми сретно стигосмо до жељезничке станице.

Од многог ходања бесмо поприлично огладнели — ал гостијонице нигде ни од корова. Стомаци нам већ отпочеше своје стереотипне песме. Да идемо кроз шумицу до лађичине станице — далеко је, а не знамо ни пута честито.

Бисмо оковани за жељезничку станицу. Жудним оком обзирасмо се око ње. И већ да тужним уздахом, резигнирам, ал мој друг угледа не далеко од станице светлост. Одосмо донде, заиста, беше то гостионица, прљава, као што и све баварске и то не само у овом жанру. Локал б ше диван — читав боровик, по гостиничар се задовољаваше и једним делом око кућице где беше поударано неколико столова и клупа. И ако су туда јеловници сви усмени, келнерка није морала бити баш здраво оштроумна, јер беше сама гушчија печења. Келнерка не мораше бити оштроумна, ми не хтедосмо бити избирачи у таким приликама. Печење беше гадно, како то само баварска кујна може опремити. Шта више, ни пиво не беше ваљано. Била је то гостионица сигурно за шумске раденике а ови су, као и већина Бавараца, свачим задовољни.

Не распитивасмо, да ли за шумом има села. А можда и оно неколико кућа и црквица, што лежаше с леве стране иза луга беше — Графрат.

Вратисмо се на станицу. Још по часа, па ће стићи воз. Ту нам се приближи неки теолог и одушевљено причаше о своој великој Германији. „Још само са Славијом имамо да ломимо колач, да и њој покажемо ко смо и шта смо“, клицаше у одушевљењу.

А ја се у том тренутку сетих оног Швабе од после подне. Да-ли ће овај богослов имати право или је онај Шваба са хармоником рекао у својој безазлености и не слућену истину? **Мил. Ш. М.**

Писмо из Цариграда.

30. септембра 1886.

Данас се као извесно говори, а то код Турака у опште одзива и задовољства налази, да је између Русије и Турске већ до коначног споразума и погодбе дошло. Подробности о тој погодби још нису познате, а само се то проноси, да ће султан у оној мери под руски уплив потпасти; у којој се и у колико се данас вицекраљ мисирски под упливом и утицајем Енглеске налази. Говори се о промени владе т. ј. великог везира и министра спољних послова. За великог везира биће наименован Риза Беј, за министра иностраних послова Шакир Паша са ашњи турски посланик у Петрограду, који се од неколико дана овде бави. Уз све то много се говори о споразуму, који је између Русије, Француске и Турске постигнут, и који се искључиво против Енглеске односи. Француски адмирал, који ће данас Цариград оставити, био је предмет разних демонстрација, које су нарочито против Енглеске уперене. Који познаје султана, и кад се у призрење узме, да он и најмањег посланика неке мале државе, рецимо Србије и Црне Горе сваком приликом исто онако одликује, као и посланике великих држава, то је за многе загонетка; како је султан војводу Еденбуршког онако млитаво и то трећи дан примио, а француског адмирала, као мало ког до сад одликовао. Све то слутило је, да је с Енглеском до прелома дошло, и да ће Турска, осврћући се на руско и француско пријатељство, с Енглеском на чисто бити. Овде виде и уверени су, како се Енглеска сваког тренутка усиљава, да туђе земље и народе граби и како свуда своје интересе тражи, а туђе поткопава. Турска нема више никаква интереса, да се Енглеске држи и мора све могуће начине употребити, како ће је из Мисира и с Кипра потиснути. Сама Турска то никако у стању није, и мора се с Русијом и Француском споразумети.

Енглеска још никад није тако неповољно стојала, као што сад стоји. Код куће има заплета, који су од великог замашаја, и који се не даду нит могу на лак начин уредити. У Азији дошла је с Русијом у сукоб и прети јој велика опасност, да у првоме судару Индију изгуби.

Турски повереник у Бугарској Гадбан ефендија повратио се на своје место у Софију. Он је како уверавају, понео собом лепе савете бугарској влади да се с Русијом погоди У томе смислу писале су ових дана и званичне турске новине. Али како се види, Бугари имају свој правац и они ће војевати, како су почели, док не наседну.

Овде борави доста бугарски бегунаца из Румелије, који су испред данашње бугарске владе и насиља побегли. Жалост је то, кад бугарски синови из своје слободне домовине један испред другог бега и код Турака уточишта траже. Руси морају за оним жртвама жалити, које су они за Бугарску допринели

Данас је отпутовао у Енглеску овдашњи енглески посланик Тортон, који се више на своје место ни повратити неће. Он не одобрава данашњи правац енглеске владе и политике и принадлежи Гледстоновој странци. Руски посланик г. Нелидов дао је у почаст г. Тортона велики обед, на ком је сва дипломација учествовала. Том приликом говорио је г. Нелидов врло похвалну реч и разложио, у колико је Тортон достојно заступао Енглеску и у колико је он руско пријатељство ценио. Г. Тортон благодарио је г. Нелидову на здравици и беседи, па је придодао, да он Русију цени и уважава, јер је то држава, која је у свему праведна и која велику будућност има **Србин.**

Политички преглед.

Руси и бугарска ствар. — По „Московским Вједомостима“ изјавиће се у првој седници бугарске велике скупштине, да је Батенбергова оставка незаконита и да се протерани кнез позове на престо. Исте руске новине веле на то, да руске руке ни с чим везане нису и да је брзо делање тако исто могуће као и нужно. „Новоје Времја“ вели, да је пут преко Румуније отворен и да та земља нема интереса, да се прикључи Аустрији. Француска на западу, Румунија на истоку, два су драгоцена руска савезника, али Русија може и на трећег савезника рачунати. (Сигурно Италију) и тако се Русија нема чега страшити.

Оружање Русије. Догађаји у Бугарској и држање осталих сила према тим догађајима опомиње Русију, да се приправи, како је не би ништа изненадило. Зато се Русија и латила посла, да један део своје војске за сваки случај спреми. Оружање наставља се најживље. Тако лист „Ђеник Пољски“ јавља, да се силна руска војска скупља у руској Бесарабији. У Кишењеву је скупљена коњица, а сва руска места на ердељској и галичкој граници пуна су војском. Куд ће Русија са својом војском кренути, то ће тек скоро време показати.

Накнадни избори у Србији. При другим накнадним изборима победили су „напредњаци“ тако исто, као и при првим. Свугде су изабрани владини кандидати и тако могу сад краљ Милан и његова влада мирно спавати. Но само од тог мира треба данашњи српски власници већма да се боје, него и од најбујнијег уставног живота. Иза таквог привидног мртвила увек су наступале буре. Можда ће се то и у Србији догодити. Тамо је народ увидео, да му сва уставна борба не вреди ништа, па за то и неће да иде на биралиште, већ оставља полицији, да она изабере за посланика кога год хоће. Влада и полиција уживају и хвале се по страном свету, али нами се чини, да их гроза хвата од своје рођене „победе.“

Из словенског света.

(*И. И—ћ.*) **У Русији** се спрема једно изасланство које ће путовати по Бугарској. Шаље га руска академија наука и земљописна задруга. Експедиција ће имати задатак да проучи Бугарску са природописног гледишта. Купиће народне песме приповетке, бајке и све оно што би могло расветлити историју бугарског народа. То научно изасланство требало је пропутовати и проучити Бугарску још одма после руско-турског рата па се због разних неприлика морало одлагати, то ће се по свој прилици све дотле, док се у Бугарској не умири. Веле да ће то изасланство путовати и по осталим славенским земљама.

— Руски новинар Катков који је у своме листу „Московскија Вједомости“ заступао интересе славенских народа, одликовао је руски цар, као што је то познато, орденом. Усљед тога добио је Катков међу Русима још више приврженика. Његов лист „Моск. Вједомости“ добио је 10.000 нових претплатника.

— У привислаивском крају раде на преустројству школа. Закључено је да се на гимназијама тога краја никако не примају Пољаци и Чивути, већ само Руси.

— При великој школи за поморске науке у Петрограду отвориће се два нова оделења за слушаоце.

— Рад руских научењака не налази признања само у Русији, него и ван ње, у иностранству. Као што из руских листова дознајемо изабрани су за почасне чланове хелзинфорске војно санитетске задруге ови руски научњаци: Д. И. Кошлаков, К. Т. Славјански, В. Грубер и Н. Склифасовски.

— У Петрограду је свечано прослављена 75-тогодишњица т. зв. казанске цркве. Том је приликом отворено 7 нових школа.

— Скупштина руских лекара биће 11. јануара идуће године.

— У Риги је отворена прва руска реалка у том крају.

— Руски производи налазе све веће прође у иностранству. Тако је руски петролеј сасвим заменио американски петролеј у Белгији, а замениће га по свој прилици и код нас. У Баку се основало ново подузетничко друштво за извоз руског петролеја.

*

Павле Семеновић Сорокин, руски сликар, умро је у Москви. Он беше један од бољих руских сликара, који је за своје радове стекао и у иностранству великог признања. Беше добар Рус и ватрен Славен. Лака му земља!

*

Чеси. Ческа читаоница у Брину славиће 11. и 12. идућег мес. 25-годишњицу свога опстанка. Представљаће се у част те прославе у народном позоришту, говориће J. Рипачка, у вече ће бити банкет. Сутра дан пак концерт. Прославу највеће читаонице у Моравској поздрављамо већ унапред најискреније.

— Представе у ческом народном позоришту теку својим обичним током. Ческо позориште имало је у последње време неколико гостију. Тако је гостовала гђа Ружичка Штроцијева и гђца Турола. Поговара се, да ће гостовати и г. Тоша Јовановић, члан београдског позоришта. Распоред представа је одабран а нарочито нам је мило, што видимо пуно ческих изворних комада. Тако ће се сада представљати Дворжакова опера „Димитриј“ и Врхлицкова драма „Експуланти“.

— Како се Чеси старају и живо заузимају за своје народне школе, показују и силни зборови, који су се одржали по Моравској. На тим се зборовима, на којима је присуствовало хиљадама народа протестовало против рада аустријског министра просвете Гауча, који хоће да понемчи ческе школе.

*

Словеначки учитељи. Дознајемо из словеначких листова, да се скупштина словеначког учитељског друштва одржала у Љубљани. На скупштини се изабрао нов одбор, а тајник друштвени прочитао је извештај о прошлогодишњем друштвеном раду. Из извештаја видимо, да је друштво настојавало, да словеначки писци и књижевници пишу приповетке за децу, даље да је друштво у прошлој години одговорило свом задатку. Друштво је било заступљено на учитељској скупштини у Прагу.

Главна скупштина „Матице Српске.“

у Новоме Саду 30. августа (11. септембра) 1886. г.

(Наставак.)

Број 4. Г. С. Председник захваљује на до сад уживаном поверењу и на указиваној му почасти, више пута и моли, да се сада ако је икако могуће, не бира.

Једногласним ускликом бира се на ново др. Ђорђе Натошевић за председника „Матине Српске“ на годину дана.

Избор овај има се у смислу чланка 9. устава на одобрење поднети високом кр. уг. министарству унутрашњих послова путем овдашњег магистрата.

Бр. 5. Г. С. Потпредседник Васа Пушибрк захваљује на потпредседништву и моли, да се више никако не бира, пошто се те почасти не би могао примити.

Узима се на знање и једногласним ускликом бира се Паја Новић за потпредседника „Матице Српске“ на годину дана.

Бр. 6. Г. С. Председник позива скупштину, да изабере на годину дана управни одбор, у ком има 16 чланова, осим председника и потпредседника.

За чланове управнога одбора бирају се: Ђорђе Д. Кода, Александар Адамовић, др. Ђорђе Дера, Павле Гостовић, др. Илија Вучетић, Лазар Дунђерски, Тома Зековић, Стеван Јефтић, Димитрије Савић, Марко П. Шилић, Мата Стефановић, Љубомир Стефановић, Арсен Ћирић, др. Паја Јанковић, Ђорђе Ф. Недељковић и Васа Јагазовић.

О избору овом извешћује се сваки члан изводом из овог записника.

Бр. 7. Г. С. Благајница „Матице Српске“ у Н. Саду под 11. септ. о. г. јавља, да су се ови родољуби и корпорације јавили за чланове матичине и да су у тој намери положили: По 50 ф.: Грађанска учиона у Броду, Перо Уљаревић трговац у Брчком, Школско веће у Градуси, Стеван Чурћић, уредник „Српских Новина“ у Београду, Српска школа у Ст. Пазови, Павле Јанковић, парох у Ст. Бановцима, Васа Јагазовић, трговац у Дреновцу, Јован А. Ђуричић, градоначеоник у Руми. По 25 ф.: Школско веће у Уљанику, Српска православна црквена општина у Костајници, Сима Станојевић, угоститељ у Н. Саду. По 20 ф.: Српска школа у Бршљаници, Лаза Раденковић, трговац у Брчком. По 10 ф.: Јован Вукелић, парох у Дубравама, Касина у Руми, Павле Тањурџић, бележник у Ердевику, Светозар Грубић. кр. поджуп. перовођа у Беловару, Игњатије Додиг, бележник у Грђевцу, Стева Кокотовић, трговац у Плашком, Опћа пучка школа у Дарувару, Крста Драгосавац, учитељ у Слобоштини, Дрнд. Емил Гаврица, кандидат за професуру у В. Бечкереку. Опћа пучка школа у Грубишном пољу, Мита Нешковић, учитељ у Павловцима, Др. Јован Шевић, кр. јавни бележник у Руми, Пера Араницки, парох у Ердевику. Мита Рогуљић, трговац у Иригу, Др. Александар Кода, лечник у Н. Саду, Јован Ковачић, трговац у Молу. — Сви споменути родољуби примају се за чланове „Матице Српске“, осим: грађанске учионе у Броду; школско веће у Јамени, Градуси, Уљанику, српске школе у Ст. Пазови и Бршљаници; срп. црквене општине у Костајници; касине румске; опће пучке школе у Дарувару и Грубишном пољу; по томе, што моралне особе не могу бити чланови; већ се сматрају само за приложнике, којима ће се као таквима слати „Летопис“ бесплатно по пређашњим одлукама скупштинским.

Бр. 8. Г. С. Поводом примања нових чланова предлаже А, Сандић, да се „Матица“ постара, да у сваком српском месту има свога повереника, коме би у дужност спадало, да прикупља што више чланова „Матици“.

Члан др. Паја Јовановић предлаже, да се само у главним местима поставе такви повереници за то место и за околицу.

Прима се предлог члана А. Сандића са допуном члана дра П. Јовановића и управни се одбор упућује, да у смислу тог предлога поступи.

Бр. 9. Г. С. Управни одбор бр. 150—153. У. О. о. г. подноси извештаје под бр. 11. Г. С. ex 1885. изасланих скупштинских прегледача рачуна за годину 1885.

По тим извештајима нађени су сасвим у реду рачуни како о фонду матичином, тако и рачуни о фонду за заједничке управне трошкове, о фонду: јовановићевом, костићевом, накином, коларчевом, хаџи-ристићевом, коњевићевом, романовићевом, класановићевом, јовановићкином, пасковићкином, шифмановом, ђорђевићевом, дунђерсковом, караџићевом и трандафилкином. Рачунски прегледачи предлажу, да се друштвеним рачунарима изда опросница за све оне рачуне, који се не подносе на даљи преглед висомом кр. уг. министарству просвете и црквених послова.

Исти управни одбор под бр. 149. У. О. о. г. јавља, да су споменуте рачуне у реду нашли и од управног одбора изаслани рачунски прегледачи.

Узума се на знање и на основу тих извештаја издаје се књиговођи Арону Поповићу и благајнику Данилу Манојловићу опросница за рачуне, које су водили од 1. јануара до 31. децембра 1885. о свима фондовима, који се налазе под управом овога друштва, осим за фонд о заједничким управним трошковима, за фонд костићев и јовановићев, који су рачуни на даљи преглед поднесени високом министарству.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

Вршац 28. септембра. (О одложеној епархијској скупштини.) — Хоћу још у неколико да допуним свој пређашњи извештај о епархијској скупштини. Као што се дало предвидети, многи скупштинари нису се могли благовремено известити, да је епарх. скупштина одложена. И тако у четвртак у вече дођоше из удаљенијих места готово сви скупштинари. Кад им се рекло, да је скупштина на ново одгођена, људи се пренеразише. За сутра т. ј. у петак у јутру у ½ 9 сати би заказана ужа конференција, и ту закључише заједно са присутним вршачким изборницима др. Ђоком Милосављевићем, Ђуром Цвејићем и Костом Богосављевићем, да оду у двор и да се упитају за узрок том одлагању, но као што ћете из ниже наведене жалбе увидети, добили су изасланици од конзисторијалног бележника Нике Мандукића врло „проницателан“ одговор. Кад су онакав одговор од њега добили, људи су занемили. При свем том, што врло добро познаваху карактер Мандукићев, овај одговор их је пренеразио. Таковом одговору збиља нису се надали. После тога закључише, да се жалбом обрате саборском одбору, која у верном препису гласи: „Високославни саборски одборе! Потписани чланови вршачке епарх. скупштине позвани су 8 до 10 дана пре на скупштину, сазвану за 26. септембар 1886. Дошавши данас у Вршац, дознасмо на своје највеће изненађење, да смо узалуд дошли, јер је славни адм. одбор у својој седници од 23. септембра о. г. решио, да се сазвана скупштина, на коју смо ми дошли, одложи. Ми потписани нисмо о одлагању добили никаква извешћа, те смо у незнању а без своје кривице проузрочили себи знатни путни трошак, а кад одосмо конзист. бележнику, и запитасмо за неспоразум, добисмо ироничан одговор: „Бар сте видели Вршац, а узмите као да сте у седници били“. Ми се овим дубоко жалимо на поступак административног одбора и са пуном надом на успех обраћамо се високославном саборском одбору, да изволи вршачки епархијски и административни одбор упутити на коректнији и савеснији поступак, како не би још који пут изложени били дангуби и трошку. У Вршцу 26. септембра 1886. Ђ. Накарада из Орловата. Јован Ивковић из Фарказдина. Коста Николајевић из Чente. Филип Буковала из Идвора. Ђура Илић из Перлеза. Марко Радосављевић парох перлески. Милан Крстић из Иланце.

Б....

Вести из места и са стране.

„Милетићев зет“. Пишу нам из Будапеште: „Будапешти Хирлап“ има у свом 286. броју уводни чланак под насловом „Милетићев зет“, који говори о парници Јаше Томића. У том се чланку вели, да је Јаша Томић пошао Милетићевим стопама, да изазива Мађаре, пркоси им и пред мађарским поротницима труби српске мисли, и брани српска права (Ала је то страшан грех.) „Шта је значајно у тој парници? пита „Буд. Хир.“ „Оптужени чланак у „Застави“ није, кога је писао српски ђак, Авта Ковачевић из Осека, коме је тек 17 година (нит је г. Ковачевић Србин, нит му је 17 година Пр. ур.) него је друго нешто. Ми смо у тој парници видили поново „омладину“ и заведену српску младеж, која се купи око „Заставе:“ [неки су викали при расправи оптуженику живио, и то боле „Буд. Хирл.]

У свом извештају о парници вели тај лист ово: „Заставин уредник, који држи крваве говоре, стајао је пред будапештанском поротом. Томић Јаша није нам пријатна особа. Из тавних црта(!) његова лица јасно се може прочитати дивља мржња против Мађарске. (Писцу тога извештаја сигурно пише на лицу беспримерна — глупост). Са пробадајућим погледима мерио је Томић противнике о којима рече, да они по 23 §. закона неби требали да буду његове судије, него грађани оног места, где он живи...“ И још пуно грдњи има у „Буд Хирл.“, а то све за то, што се неко усудио да и пред судом брани српска права. — И опет се нами Србима каже, да ми дражимо.

Ческо-православно крштење у Бечу. У бечкој грчкој цркви крстила се прошле недеље новорођена ћерка дра Живна, уредника „Парламентера“, те тако се тим чином умножио број ческих православних душа. Девојчицу је крстио руски државни саветник др. Антон Семјоновић-Будиловић, професор на варшавском свеучилишту. Детенце је добило име Лудмила у славу прве православне ческе владарке свете Лудмиле, коју је крстио и у православље привео св. словенски апостол и моравски владика Метод, као што је крстио и њепога мужа Боривоја. Што је пак сад Рус Будиловић крстио дете Чеху Живном, то је свакако сваке хвале вредно, јер се тим јасно показује узајамност и братска љубав између старих православних и између нових православних Словена.

Земљорадничка изложба отворена је сада у Великом Сент. Миклошу. На изложби има на 100 комада рогате марве и пуно пољопривредних машина. Многи су излагачи већ награђени. Изложба је јако посећена.

Примљена оставка. — Госпођиначки кнез Лаза Остојић поднео је још пре три месеца оставку, али му је г. солга рекао, да оставку никако примити неће. Но пошто је сад при избору г. Остојић гласао са народном странком, то му је г. солга доставио, да му се оставка прима. Види се дакле, да се солга уме наћи, али залуд труд, кад с тиме ништа постићи неће.

Велика похара у Осеку. Читамо у 2. броју илочког листа „Сремца“, да су пре неки дан ноћу ушли три човека у стан управитеља куће грофа Нормана. Навале на њега и одузму му кључеве од касе. У каси је било 2200 ф. готовог новца и 10 хиљада ф. у вредносним папирима, то узеше и одоше. Управитељ их је морао још понудити вином и ракијом и испратити их. — Лоповима се још ни сада није ушло у траг.

Пресуде. Другостепени суд кр. табле потврдио је пресуду новосадског кр. судбеног стола, да се оптужени за госпођиначко убиство, Милица Шамшалова, осуди на 15 година затвора, а Шандор Дракулић ослободи. Шамшалова је апелирала на највиши суд. — За туријско убиство осуђен је Медурић (шегра) на вечиту робију.

Општи учитељски збор у Црној Гори. — Пре неколико дана одржао се на Цитињу општи збор црногорских учитеља. На истом је министар просвете рекао, да је црногорска влада решила, да се четвероразредним основним школама придода и пети разред, и уједно је известио збор, да су у четрнаест места основане нове народне школе. Као што се дакле види, Црногорци су јунаци не само на бојном, но и на просветном пољу.

Упражњено место бележничког писара. Пишу нам из Фелдварца: „Овде је расписан стечај на место бележничког писара са платом од 400 фор. Од компетента се тражи, да је вешт у порезној струци. Покрај тога, ако би још имао испит бележнички, имаће првенство. Иначе могу компетовати и неоспособљени. Молбенице се управљају на солгабироват у Ст. Бечеј, до 13. (25.) октобра. — Како се не чује, да се који Србин до данас пријавио — желити би било, да их буде. Избор ће му на сваки начин осигуран бити. Срби преставници неће ваљда допустити, да се код Србина натароша увуче Чива какав, као што је заузео место код Мађара бележника; или други какав. Била би заиста велика брука и срамота!“

Полудео од радости. Пре неколико дана десио се веома необичан, у психолошком погледу, случај у Бечу. Један млад човек, добивши први пут у веку сина, полудео је од радости, што је постао отац. Несрећник се зове Данило Глазер и био је књиговођа у једној великој трговини у Бечу; има му 28 година и оженио се пре годину и по дана. За последњих осам дана имао је да издржи најстрашнија душевна напрезања, због којих је најпосле помео памећу. Жена његова, која му је родила сина, била је за пуних 48 сахати у такој опасности, да је могла сваког часа умрети, и Глазер, који је жену своју љубио неизмерно, није се ни за један тренутак за све то време одмакао од њене постеље. Најпосле прође сва опасност и Гразер беше пресретан у својој радости. Овај нагли прелаз из највећег очајања у највећу радост био је последњи и најтежи удар, и после неколико дана почеше да се јављају опаке последице. Трећи дан после тога дође Глазер кући, свуче хаљине са себе и потрча низ степенице на улицу, и стаде трчати по сокацима певајући и скачући, докле га неки радници не ухватише и после велике муке савладаше и предадоше жандарима, те га ови сместише у кола и одведоше у болницу на одељење за сумануте.

Колера. Пишу нам из Сегедина: „Овде у месту влада колера. Пренели су је из Пеште у оближње село Дарожму а одатле овамо. Колера је почела пре 9 дана, и тако је жестоко овладала, да на дан просечно умиру по 15—20, а болесни има 30—38“. — Колера траје још у Пешти, као канда нешто попушта. 11-ог о. м. умрло је 9, а оболело 9 од колере. — У хрватском приморју траје још, а појавила се сада и у Броду на Сави, па и у Земуну. — У Трсту је било неколико случајева. — Читамо у руским листовима, да се колера појавила и у Русији у Владивостоку. Смртних случајева било је доста. — Осим тога влада колера и у Јапану.

Самоубиства у Бечу јако расту. Не прође ни један дан, а да се не чује е је неколико људи одузело себи живот. Но толико самоубистава као прошле недеље није било у Бечу скоро. Тога дана убило се 7 особа. Већином сви се убили што нису имали шта да једу.

Несрећа на жељезници. Читамо у руским листовима, да је код станице Бабино-Николајевско испао жељезнички теретни воз бр. 47 из шина. Измрвило се неколико вагона, а рањено је неколико чиновника.

Кратке вести. У Београду се основало женско певачко друштво. — У Кијеву је умрла нека Пољкиња у 120 г. свога живота. — Г. Паја Марковић српски књижевник и карловачки професор оспособљен је пред загребачким испитним поверенством из славистике за горњу и из класичне филологије за доњу гимназију. — У глинском котару ухваћен је хајдук Павле Месић. — Нека Американка оће да запроси руку протераног Батенберга. — Извишао је 7. број „Јавности“ листа за огласе, кога издаје Милош Грабовачки у Земуну и разашиље сваком бесплатно. — Милан Бледшнајдер, загребачки држ. надодветник, поднео је оставку. — На свету има свега 950 милијонара. — Др. Палиса открио је нову планету. — На катањској позорници умало што није изгорела једна глумица. — У Шпанији, где се сада бави немачки престолонаследник, хтели су да га убију неки Французи. — У Икрељу изгорела је крчма, и у њој жена и дете. — У Мљетцима убио је један поп другога. — Близу Дарувара стдарио се влак. Један мерник је погинуо, а више радника је рањено. — У Пешти, Трсту и Сегедину бесни још и сад колера.

Трговина.

= **Нови Сад** 4. (16.) октобра Житарска радња на горњим пијацама је чврстог правца, па и ако спекулација и млинови доста резервисано држе, цене су се одржале, па пшеница од два дана овамо са 5—10 н. повисила. На нашој пијаци је ове недеље мање довоза са раном, пошто је јака пољска радња у највећем јеку.

Цена је пшници прве каквоће 8 ф. 40—60 н., средња 8 ф. 20—40 н.. лакша роба 8 ф. Наполица 7 ф. 40—50 н. Зоб 5 ф. 50—70 н. Јечам 5 ф. 20—50 н. Кукуруз стари 5 ф. 50—70 н., нов некрљен 2 ф. 70—90 н. од 100 кгр.

Брашно по старој цени се јако разашиље и лађом и жељезницом.

Маст 46—48 ф. Сланина 47—48 ф. од 100 кгр.

Свињи тешки 36—37 н., средњи 37—38 н., лаки 39—40 н. од 1 кгр.

Теоци млади 8—10 ф., средњи 12—13 ф., старији тежи 16—18 ф. Јагњци 7—12 ф. од пара.

*

У **Будимпешти** 3. (15.) октобра. Пшница умерено нуђена; воља за куповање ограничена; тенденција чврста, промета 20 000 м. ц. Цене се нису промениле. Остала зрна без јачег посла по ценама старим. Пазарено пшенице потиске тешке 82. 9 ф. 10 н, 81. 8 ф. 92½ н., 80. 9 ф., 79. 8 ф. 80 н., 78. 8 ф. 65. н. Пештанске 81. 9 ф., 80.2 8 ф. 75 н.. 77.8. 8 ф. 75 н. Сивачке 3200 м. ц. 77.8. 9 ф. Бечејске 2200 м. ц. 78.5. и 1300 м. ц. 80 9 фор. Бачке 4300 м. ц. 79 5. 9 ф. 5 н., 79. 8 ф. 97½. Ердељске 77.5. 8 ф. 45 н., 77.5. 8 ф. 50 н. Све на три месеца.

Кукуруз 6 ф. 10 н. Зоб 5 ф. 90—6 ф. 20 н. за готов новац.

Термини су споро текли. Погађана пшеница за пролеће 9 ф. 19—47 н., за јесен пшеница 8 ф. 77 н. Кукуруз за мај-јуни 6 ф. 20—25 н. Зоб за јесен 6 ф 38—36 н.

Најновије вести.

— „Пешт. Лојд“ пише: **„Српски сабор сазван је 29. октобра (9. нов.)**, а синод ће се сазвати 8. октобра. На место болесног комесара Чеха, биће комесар жупан вршачко-панчевачки Николић (о коме се може рећи толико, да је здрав).

— Јављају из Софије: „Министарски савет изјавио се за скорашњи сазив скупштине. Сазив ће бити по свој прилици 15. октобра. Чим се скупштина састане, биће реч о поверењу скупштине према министрима. Скупштина ће тако мисли бугарска влада примити сваког за кнеза, изузимајући кнеза Николу, кнеза Карађорђа ил ког од мањих кнежева.

— Досад су затворени њих 85 бугарских официра. Шеснаесторица њих умакли су и спасли се. Остали робују. По заповести данашње бугарске владе дали су сви заточени официри своје оставке, и влада је исте усвојила. Значајно је то, што је толики број официра затворен, па ипак данашња влада говори, како је уз њу војска!..

— Јављају из Софије: По званичним датима су од 85 изборних срезова, познати избори 75 срезова. У 8 срезова није било избора. Више бугарских официра дало је оставку.

— Јављају из Прага: Младочески грађански клуб закључио је, да чески послапици у бечком сабору ако и ступе са Угарском у преговоре треба да изјаве, да они не отступају од свог државног права.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 4. октобра у вече.)

Будапешта. (Саборски извештај.) Министар председник одговара на интерпелацију о Хербертовој ствари, да резервни официри потпадају у грађанским и цивилним стварима под грађански суд, али у овом случају, где резервни официр увреди другог, већег официра, тамо он потпада под војени суд части и за то је пресуда оправдана. Министар дакле неће у том ништа чинити. Већина узима овај одговор на знање.

ПРИПОСЛАНО.*)

Изјава.

Нека је на знање свакоме с киме у пословним одношајима стојим или у напредак стајао будем, да више ни у каквој свези нисам са г. Јованом К. Борјановићем, нити у ствари асигурације, ни у другим мојим агентурним пословима.

Нашу је свезу прекинуо Видов-дан ове године, а што нисам таки с места овај корак учинио, задржали су ме једино хуманитетски обзири, који сада одпадају, пошто је г. Борјановић добио своју стару кору леба, са повратком на своје старо учитељско место у Сомбору.

У Земуну 2. (14.) октобра 1886.

Корнел Јовановић.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво ни у ком погледу.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изашао је

„ЈАВОР“

БРОЈ 40.

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Власник: **Змај Јован Јовановић.** Уредник: **Др. Илија Огњановић.**

Садржај:

Отмице Црта из живота нашег народа. (Свршетак.) — Пољубац. Песма Владимира Тројановића. — Махмутска деца. Приповетка В. И. Немировић-Данченка. — Зора рујна... Песма Миливоја Живанова Ч—ћ. — Ираклије у српској народној песми. — Одломак из рукописа „Рудство за ниже разреде средњих школа написао Мојо Медић проф. у кр. вел. реалци у Земуну. — Листак: Јоца Савић. (Наставак.) — Стара и Нова Ст. Андреа. Од Лазара Нешка. (Наставак.) — Књижевност. — Белешке. — Друштва. — Књижевни огласи.

„Јавор“ излази сваке недеље на читавом табаку и стаје на 3 месеца ф. 1·25. За стране земље ф. 1 50.

У Н. Саду 4 октобра 1886.

Лука Јоцић,
издавач „Јавора.“

I. ц. кр. овлашћено дунавско паробродско друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПОШТАНСКИХ И ОСОБНИХ ПАРОБРОДА
од 10. до 30. октобра 1886.

ИЗ НОВОГ САДА У ТИТЕЛ: уторником и петком никад пре 7 сати у вече.

ИЗ НОВОГ САДА У СЛАНКАМЕН-ТИТЕЛ И ДАЉЕ ТИСОМ: средом и недељом у $5^1/_2$ сати после подне.

ИЗ НОВОГ САДА У ЗЕМУН-БЕОГРАД: сваки дан у $5^1/_2$ сати после подне.

ИЗ НОВОГ САДА У ОРШАВУ: средом, петком и недељом у $5^1/_2$ сати после подне.

ИЗ НОВОГ САДА У БУДИМПЕШТУ: сваки дан у $10^3/_4$ сати пре подне.

Нови Сад, 9. октобра 1886. **Агенција**

✝

С тужним срцем јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да нам је нигда непрежаљена и незаборављена супруга, мати и сестра

ТЕКЛА МИЛАДИНОВИЋ

РОЂ. НЕСТОРОВИЋ

у понедељак 4. октобра по р. к. 1886. у 4 сата из јутра после кратког, ал тешког боловања у својој 49. години преминула.

Вечан јој спомен!

У Манђелосу, 8. октобра по р. к. 1886.

Гавра Миладиновић, супруг. Миливој, Жарко, Светислав и Владимир синови. Милошка, кћи. Јулка Моловић рођ. Несторовић, сестра.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Срп. Боки (торонтал жуп.) овим се следећи стечај отвара.

Плата учитеља је 400 ф. готовине 4 ланца ливаде, $^1/_2$ баште иза села и башта у селу, стан од 2 собе, кујне и штале.

Учитељу у дужност спада децу обучавати у певању црквеном и перовођа бити.

Рок стечаја је до 27. окт. по новом.

У Срп. Боки 29. септ. 1886. год.

Ћира Попов, одборник. **Јаша Вукснански,** потпредседник. 1—3

ЧАСТ ми је до знања ставити, да ћу рукавичарску радњу мога пок. мужа **Леонхарда Еберта** и даље под истом фирмом водити, и да сам се са дућаном у кућу римокат. цркв. здања на пијаци (пре брашнарница г. Фајта) од 1. октобра преселила.

Молим п. т. муштерије да мом пок. мужу поклоњено поверење и на мене пренети изволу.

С поштовањем
2—2 **ТЕРЕЗИЈА уд. ЕБЕРТ.**

ЧАСТ ми је поштованој публици, како овде, тако и на страни ставити до знања, да сам своју радњу у великом избору са париским и бечким шеширима сортирала. Даље примам старе шешире у промену за нове уз малу доплату а уједно примам на оправку и фарбање старе шешире, све уз најумеренију цену.

Уједно јављам да сам се са локалом преселила у кућу г. Кондороша у истом сокаку. Молим за многобројну посету.

С поштовањем
Марија удова Димитријевић,
3—3 чивутска улица број 839.

ОБЈАВА.

Потписани набавља хипотекарске зајмове на амортизацију (отплата главнице и камате заједно) на куће и земљу, од фор. 300.— до највише своте:

на $38^1/_2$ година са $6^1/_4$% амортизације
„ 34 „ „ $6^1/_2$% „
„ $33^1/_2$ „ „ $7^1/_2$% „
„ 32 „ „ 7% „
„ $30^1/_2$ „ „ $7^1/_2$% „
„ $17^1/_2$ „ „ $9^1/_2$% „

ВЕЋЕ СВОТЕ

на 40 година са $5^1/_2$% амортизације
„ 25 „ „ 6% „

и на 10 или 20 година без амортизације са $4^1/_2$% и 5% камате; даље се своте које већ на непокретностима стоје такођер примају у замену (convertiren)

Потписани препоручује се и за **заступника најреномитијим ц. кр. фабрикама** за примање и **набавку** налога **од ватре и похара сигурних благајницама за новац, књиге и документе** у сваком облику и величини, најновијег строја, одвећ јефтином ценом, како с наплатом у један пут, тако и на отплату у оброцима.

ГАВРА ЖИВАНОВИЋ,
у Новоме Саду на пијаци у књижари Луке Јоцића и др.
1—

ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА
КОСТЕ ТЕОДОРОВИЋА
У ВИНКОВЦИ
потребује једног млађег спомоћника и шегрта. 3—3

ДА СЕ ИСПУНЕ ШУПЉИ ЗУБИ
нема бољег и успешнијег средства од
ЗУБНЕ ПЛОМБЕ
од ц. кр. дворског зубног лечника
Др. Ј. Г. Попа
у Бечу (Stadt, Bognergasse Nr. 2.)

Овом пломбом може свака особа лако и без икаквих болова испунити шупље зубе. Пломба се учврсти са остатцима зуба и деснима, па чува пломбирани (испуњени) зуб да се даље не круни и шупљи, и утишава у будуће бол. Цена кутији 1 фор.

За 40 година опробана
АНАТЕРИН-ВОДА ЗА УСТА
ОД ДР. Ј. Г. ПОПА

ц. кр. дворског зубног лечника у Бечу утишава зубобољу, лечи болесне десни, чисти и одржава зубе, отклања непријатан задах, олакшава излажење зубића код мале деце, служи као презервативно средство против **дифтиритиса**, а необходно је нужна за оне, који употребљују минералне воде.

Велика флаша стаје 1 фор. 40 новч., средња 1 фор. а мала 50 новч.

Гарантује се успех ако се вода употребљује онако како то уз лек приложено упутство прописује.

Др. Попа
- **Вегет. зубни прашак, цела кутија 63 новч.**
- **Анатерин-зубна паста, доза у стаклу 1 фор 22 новч.**
- **Ароматична зубна паста, цена комаду 35 н**
- **Сапун од биљака против кожних болести. Цена 30 новч.**

Пошт. публика се умољава да изрично иште препарате ц. кр. дворског зубног лекара Попа, и само оне прима, које имају његову „шуцмарку.“

Многи фалзификатори и продавци у Бечу, Прагу и Инсбруку кажњени су поново од суда са грдним новчаним глобама.

Писмене наручбине извршује са пошиљком у наточ (per Nachnahme.)

Може се добити у Н. Саду: у апотеци Грозингеровој и Г. Плавшића, код Љ. Стефановића, Д. Коде, Е. Слезака, и П. Јовановића. У Паланци: код К. Харликовића апот. У Футоку: у апот. С. Цвика. У Петровцу: у апот. Е. Адањи. У Бачу: Ј. Доминић апот. У Петроварадину: у апот. наследника Деодатових. У Карловци: у апот. Л. Страсера посл. У Руми: у апот. И. Хондела и А. Козјака. У Илоку: у апот. Ф. Ласла У Митровици: у апот. Петровића, Цајсбергера, К. А. Суботића. У Иригу: у апот. Ц. Веселија. Вуковар: Ф Кирхбаум, А. Крајчовић апот., Васа Лукић трг. Брестовац: К. Кораћ. Ердевик: Ј. Здарил апот. Шид: А. Козјак апот. Жупања: А. Тамач апотек.

Ц. кр. конц. лек за костобољу

опште познат као
КЛОСТЕРНАЈБУРШКИ ЛЕК ЗА КОСТОБОЉУ
(ГИХТ),

(испитан од хемичког лабораториума, за санитарно полицајне извиђаје и ц. крал. концесијом и протоколираном („шуц“) марком осигуран) употребљује се нарочити лек против

ГИХТА и РЕВМАТИЗМА

телесне, мишићне и живчане слабости, укочености појединих нерва, болова у крстима и куковима, болова у доњим деловима тела и листинама, колике и лек када се угане рука или нога итд. итд.

ЦЕНА: $^1/_2$ флаше 50 новч., 1 велике флаше 1 фор., поштом 15 нов. више.

Средишни одправни депо за унутрашњост:
А. Хофманова апотека у Клостернајбургу.

Главно стовариште за Угарску: Будапешта: Апотека Јосифа од Терека. Осим тога може се добити у оригиналу у апотекама у Кашави: К. Вандрашек: Ђуру: П Патри; Сегедину: К. Барчаји: Вршцу: А. Милер; Трсту: Р. Пранден; Осеку: Е. од Диенеш; Черновицу. Е од Алт; Кроштату: Фр. Куглер; Темишвару: К. Јанера апотекара, такође и у већини апотека Аустро-Угарске монархије.

П П. Нека се пази на „Клостернајбуршки лек за костобољу“ и нека се гледа од власти регистрирана „шуцмарка.“ 1—20

НЕМОЖЕ ДОЋИ ГЛАВНИЦА У ЖИТО
кад се употреби
ДИПИЈЕВ КВАС.
ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ
ИМА
Д. КОДА
У НОВОМЕ САДУ
ТРГОВИНА СПЕЦЕРАЈА, ДЕЛИКАТЕСА,
РАЗНИХ ВИНА,
МОНАСТИРСКЕ ШЉИВОВИЦЕ, БОРОВИЧКЕ, ЧОКОЛАДЕ
МИНЕРАЛНИХ ВОДА, ДОБРЕ ВРСТЕ КАФЕ,
ЕСЕНЦИЈУ ЗА СИРЋЕ, и т. д. 7—10
све најбоље врсте, а по умереној цени.

ПРИМАМ

за одма или најдуже за 14 дана два помоћника. Галантеристу са месечном платом од 20 фор. а мануфактуристу са 15 ф. поред стана и ране.

Д. В. Краус,
1—1 Митровица.

ВИНА

добра квалитета бела и црна стара и нова из свога винограда неколико стотина хектолитара продајем и на буре по најумеренијој цени.

Ђ. Ф. Недељковић,
1—2 у Н. Саду.

У СРЕДИНИ новосадске житне пијаце издају се следећи локалитети под кирију: 1 дућан, 3 собе, кујна, предсобље, подрум и комора за дрва. Поближа извешћа код поседника

1—1 **МИХАЈЛА НЕЛИХА.**

Реелно и најјефтиније набавно врело
НАМЕШТАЈА

у свакој врсти и у сваком слогу код
ТЕОДОРА ДИМОВИЋА
I. Wipplingerstrasse Nr. 27.
БЕЧ. 2—

ПРОФЕСОР ДР. ГУСТАВ ЈЕГЕРА

оригинално нормалног рубља за зиму, као: кошуља, гаћа, подкошуља, чарапа, сукања, опасача итд. за госпе, господу и децу; даље ћебета за кревет и путовање од нормалне и камилне вуне, могу се добити само права у главном депову за доњу Мађарску и подунавске државе

ЈОВ. ГЕОРГИЈЕВИЋА
КОД „ПИСМА“ У НОВОМ САДУ

Цене су **сасвим исте** као у депову бечком и пештанском. 2—2

ПАЈА АРСЕНИЋ,
У ИЛОКУ

препоручује своје добро снабдевене подруме са **сваковрсним црним, белим и шилер** (столним и дезертним) вином, **правом сремском шљивовицом и коњаком**, како у бурадима, тако и у бутелама, **комовицом** ракијом, и **правим винским сирћетом.**

Уједно препоручујем свима и свакоме мој већ одавна на гласу **бермет**, са грожђем по **ф. 16.**— а чисто оточен по **ф. 30.**— 100 литара.

Ценовнике шаљем на захтевање свакоме **бадава и франко.** 2 10

ПЛОЧА И ПИЛА ЗА ЧИШЋЕЊЕ МЕТАЛА
(Schmirgelscheiben и Schmirgelfeilen)
најбоље врсте ливерује: 3—4
РАПОЛДОВА ФАБРИКА У БЕЧУ.
(Адреса: Rappold's erste Margarethener Naxos Schmirgelfabrik, Wien, V. Pilgramgasse 22.

TRADE MARK. AYALA & Co. CHATEAU D'AY

CHAMPAGNE
AYALA & Co.
Главно стовариште за Пешту и околину код гг Браће Радановића у Пешти Calvinplatz. 78—100

НИКОЛА МИРКОВИЋ

свештеничког и грађанског одијела кројач у Новом Саду.

Препоручује по најдешћој цени правно отијевиње уједно и свештеничке хаљине, појасе, шешире, капуше и капе.

Одијелија може се добити од мебилтофоа и од прног пајка по 20 фор. а од сомота, ебеластина, сатина и липеријаја од 30—50 фор., од жабрајка од 50—100 фор, од свиле и рајса са позлаћеним портоима од 100—150 фор., а од најбољег рајса са златним портоима од 200—300 фор., неба од 150 фор., до 500 ф., велики бајрак од 200—100 ф., а за погреб од 6 ф., до 25 ф., стихара од 2 ф., до 10 ф. комад. Тако и свештеничких хаљина од 20 ф., до 50 ф.

Хаљине се моју наручити и ја ћу сваком моју меру послати и знак на исто, а немора пи један к мени ради мере долазити.

За укусну и вешту израду као и за солидну послугу, јамчим.

Моја се давнашња жеља једном испунила. 35 пуних година водио сам своју радњу у Панчеву на потпуно задовољство сл. српских цркених општина и г.г. свештеника. Но мене је снагта вукла жеља да у Нови Сад да оде у с-ом завичају настанем рад. И та се моја жеља испунила. Већ годину дана нако сам се преселио у Нови Сад где ово сад у велико радим своју кројачну радњу на задовољство поручиоца

С тога се препоручујем свима српским општинама да ме својим наруџбинама почаствују, а ја их увераам да ћу рад с мањим штофом и умереном ценом обавити. Српске цркене општине и г.г. свештенице требали би да се озаду туђинаца, кад им они за скупе новце раде дому робу. Србин треба да помаже Србина занатлију, јер се само тако можемо надати бољој будућности. А то треба да је жеља свију нас. 3 6

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК
500.000 ЛИРА У ЗЛАТУ

и многи мањи згодитци могу се добити

2 НОВЕМБРА О. Г.

на

ЛОЗОВИМА
ТАЛИЈАНСКОГ ЦРВЕНОГ КРСТА

(гарантовано од италијанске државе)

ГОДИШЊЕ 4 ИЗВЛАЧЕЊА.

Досада једино ова банкарска кућа пружа публици лепу прилику, да лако дође до ових лозова. Привремене признанице (Bezugscheine) издају се уз уплату месечне рате. **При куповању најмање 3 ком. оригиналних лозова издају се сукцезивно лозови још у току уплате рата.**

1 комад у 16-месечним ратама по 1 фор.
3 „ „ 16 „ „ „ 3 „ са сукцезивним издавањем лозова после исплате 6., 11. и 16. рате.
4 „ „ 16 „ „ „ 4 „ са сукцезивним издавањем лозова после исплате 5., 10., 14. и 16. рате.
5 „ „ 16 „ „ „ 5 „ са сукцезивним издавањем лозова после исплате 4., 7., 11., 14. и 16. рате.

Закона биљеговна пристојба има се засебно положити. Странка чим положи за лозове прву месечну рату, игра јој одма лоз.

Исто тако извршују се наручбине и на лозове осталих врста уз месечну отплату.

Оригинални лозови, који се налазе код мене, стоје у свако доба публици на расположењу, да их прегледа.

Списак бројева који се извуку (Ziehungsliste) шаљу се бесплатно на све стране. Наручбине из провинције извршују се брзо. — Новац је најбоље слати поштанском упутницом.

Н. Бенедикт, 2—3
Банкарска и комисиона радња у Бечу. (Wien I. Lugeck 1.)

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Лаза Нанчић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.